

► [Hlavní stránka](#)

ZOO report Profi 1/05

[Zpráva o výměně zvířat mezi Zoo Brno a Zoo Colombo](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Zpráva o výměně zvířat mezi Zoo Brno a Zoo Colombo

Jako jeden z nejdůležitějších chovatelských cílů si Zoologická zahrada města Brna již před lety vytkla, že získá nové jedince levharta cejlonského (*Panthera pardus kotiya*). Plánovala tak osvěžení krve nejen ve vlastním chovu tohoto krásného a ohroženého poddruhu velkých kočkovitých šelem, ale i v celé populaci chované v rámci Evropského záchovného programu (EEP). V ní se již totiž objevovaly příznaky zvyšující se příbuznosti, množilo se pouze několik párů. Také brněnský chov

ustrnul: především zestárla osvědčená matka Dája, která v Zoo Brno několikrát porodila, s jejím dalším využitím pro chov se nedalo počítat. O druhou samici Cilku jsme v Brně přišli, když ji napadl a zabil samec Lothar. Cilka ale de facto nebyla chovným zvířetem, neboť již od dosažení pohlavní dospělosti vykazovala velmi nevýrazné a nepravidelné známky říje a poruchy v reprodukčním chování, pravděpodobně trpěla hormonální disbalancí. Ztráta Cilky však zintenzivnila snahu o získání nepříbuzných jedinců. Zpočátku, tedy před zhruba čtyřmi pěti lety, jsme se spoléhali na pomoc EEP a manažera evropské populace levharta cejlonského Thierry Jardina z francouzské Cerza Lisieux. Pan Jardin opakovaně navštívil Srí Lanku a taktéž Zoo Colombo s úmyslem pomoci ochraně levhartů in situ, ale také s plánem získat nový chovný materiál pro Evropu. Národní zoologická zahrada v Colombu je léta největším držitelem a chovatelem cejlonských levhartů, neboť jako jediná zoo na Srí Lance a zároveň státní instituce je shromažďovatelem sirotek a poraněných zvířat z přírody. V posledních letech držela tato zoo vždy přes dvacet cejlonských levhartů a taktéž od několika párů odchovávala mláďata. Jelikož snahy Thierry Jardina nebyly úspěšné, rozhodli jsme se pro import na vlastní pěst. Do dialogu se Zoo Colombo a jejím ředitelem Pererou jsem vstoupil v prosinci 2003. Věděl jsem, že pan Perera velmi stojí o dovoz hřebce koně Převalského (*Equus przewalskii*) i o hřebce zebry Chapmanovy (*Equus b. chapmani*), nabídl jsem mu tedy uvedená zvířata k výměně za pár levhartů cejlonských. Ředitel souhlasil, což byla po dlouhém čekání na vytoužená zvířata první potěšující zpráva. Zebry Chapmanovy odchovává Zoo Brno pravidelně, mladé hřebčky jsme měli k dispozici dva. Koně Převalského však prozatím naše zoo nechová – i když brněnskou kolekci jimi chceme obohatit už v roce 2005. Naštěstí nám ochotně vyšli vstříc kolegové ze Zoo Praha, jedni z největších chovatelů těchto divokých koní. Vynořily se však administrativní a byrokratické překážky. Partneři ze Srí Lanky opakovaně zasílali chybně vyplněné citesové dokumenty a také si nějakou

dobu vyjasňovali správnou podobu veterinárních certifikátů. Další oddálení transportu přinesl vstup České republiky do Evropské unie. Mezitím v Zoo Colombo zkoušeli spojovat různé páry, které ale neharmonovaly, přesto přišlo do Brna oznámení o údajné březosti vybrané samice Ruwani. Potvrzení gravidity by transport velmi oddálilo. Naštěstí šlo o planý poplach, a tak se mohla Ruwani nadále připravovat k cestě do Evropy. Když už jsme měli všechny dokumenty v pořádku a zvířata připravená na cestu, zbývalo zorganizovat vlastní přepravu. Podle dohody měla každá strana zajistit a zaplatit transport zvířat, která sama posílá. Po několikaletých zkušenostech s přesuny zvířat jsem věděl, že pro Brno to bude úkol složitý. Divocí koňovití jsou při transportech nejrizikovější skupinou. Musí být přepravováni v bednách, ve kterých se téměř nemohou pohybovat a ve kterých celou dobu stojí a vyrovnávají pohyby dopravního prostředku i samotné bedny. To vše zvířata stresuje a vysiluje. Koňovití jsou také velmi sociální zvířata, a proto odluku od svého stáda snášejí dosti špatně, hůře než někteří jiní kopytníci a samozřejmě mnohem hůře než například kočkovité šelmy či jiní samotáři. Další závažnou komplikací při přepravě koňovitých na velké vzdálenosti jsou jejich značné tělesné rozměry. Namísto je tedy snaha dosáhnout co možná nejkratšího přepravního času. Toho lze samozřejmě docílit nejlépe v letadle, a tu se okamžitě znovu vynoří otázka těle svých rozměrů a hmotnosti koňovitých. Bedny vysoké

bezmála dva metry se totiž do běžného dopravního letadla nevejdou, naložit je umí pouze Cargo speciál, tedy veliký nákladní letoun určený pouze k přepravě velmi objemného nákladu. Musí se ovšem jednat o pravidelnou linku, neboť při letech na objednávku, takzvaných charterech, je nutno počítat s obrovskými finančními náklady, v našem případě by to bylo přibližně půl druhého milionu korun. Bylo tedy nutné hledat pravidelné letecké nákladní spojení z Evropy na Srí Lanku.

Po mnohatýdenním telefonování, e-mailování, faxování i osobním jednání jsme zjistili, že z Česka nelze zvířata na Srí Lanku přepravit – ovšem vyjma charterového letu, který nepřicházel v úvahu z výše zmíněných finančních důvodů. Pravidelná linka Českých aerolinií Praha–Colombo je určena jen pro osobní přepravu. Jiné společnosti pravidelnou leteckou linku z Česka na Srí Lanku neprovozují. Další možností, využívanou i jinými českými zoologickými zahradami, bylo použití megaletišť ve Frankfurtu nad Mohanem. Tam je nejvíce doma Lufthansa, která na palubách svých strojů přepravuje i zvířata. A jak jsme zjistili, létá i do Colomba, a to pravidelně. Zprvu se jednání s německou leteckou společností zdála nadějná, do hry ale vstoupily obavy vedení firmy: Lufthansa uzavřela exkluzivní smlouvu na přepravu exotických zvířat se Svazem zoologických zahrad německy mluvících zemí (VDZ) a navíc manažeři nejevili ochotu přepravovat zvířata se statutem ochrany CITES, obzvláště pak pokud patří do rizikové skupiny koňovitých. Údajně by to byl hazard s dobrým jménem společnosti. Nepomohla ani přimluva prezidenta VDZ Dr. Bernharta Blaszkiewitze, ředitele Tierparku Berlín, a ani interpelace ze strany WAZA, a tak se moje pozornost upjala na další speditérské a letecké společnosti a na jiná evropská letiště. Postupně jsem oslovil například British Airways či KLM, neboť tyto společnosti také přepravují zvířata, ale nakonec se vždy ukázalo, že buďto nelétají z Prahy ani z kontinentální Evropy (myšleno bez Velké Británie a Skandinávie), nebo nepřepravují zvířata, nebo nelétají na Srí Lanku či do okolních destinací, které by umožňovaly překládku, nebo přepravují zvířata v bednách do výšky jen asi 150 cm. Jiskru naděje vykřesal plánovaný příchod společnosti China Airlines na evropskou scénu s domovským letišťem v Luxembourg. Když však ztroskotala i tato jednání, začal jsem propadat trudnomyslnosti. Z ní mne vyvedla německá speditérská firma sídlící přímo na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem. Zavázala se, že zebra a koně na Srí Lanku přepraví! Když jsem zjistil, že k tomu hodlá použít Lufthansu, opět jsem propadl pochybám. Po několikanásobném ujištění, že Lufthansa zásilku akceptuje, a poté, co mi přišlo potvrzení o zaknihování letu – to znamená, že jsme již znali přesné datum i čas odletu, číslo letu atd. – se sice pochybnosti poněkud zmenšily, avšak červ nedůvěry ve mně hlodal dál. Nicméně první záchytný bod byl na světě: přesný termín. Přípravná fáze skončila, čas nazrál ke

skutečnému zahájení operace. Když jsme začali promýšlet detaily budoucí cesty, její přesný časový harmonogram a sled doprovodných činností, zjevily se další potíže. Zjistil jsem například, že dvě velké přepravní bedny se nevměstnají do koňského přívěsu, kterým jsme chtěli dopravit koně a zebra na letiště ve Frankfurtu. Jelikož naše zoo jiný vhodný dopravní prostředek pro velká zvířata nevládní, začali jsme shánět externího přepravce. I v tomto případě vypomohli pražští kolegové a ochotně poskytli dva řidiče s vyhovujícím nákladním vozem. Ten pak svým příjezdem do Zoo Brno v pondělí 22. listopadu 2004 zahájil „naostro a v reálu“ celý výměnný transport. Hřebce zebry Chapmanovy jsme naložili v 11 hodin, a tak mohl vystartovat nákladák se dvěma bednami. V jedné cestovala zebra, druhá, dosud prázdná, byla určena pro koně Převalského. Vezlo se také krmení a další vybavení. Současně vyrazil osobní vůz s doprovodem z naší zoo. Jak už jsem podotkl, koňovité jsou skupinou pro transport rizikovou a podmínkou Mezinárodní asociace pro leteckou přepravu zvířat (IATA) a také Lufthansy bylo, že po celou dobu letu bude zásilku doprovázet osoba odpovědná za zvířata, která je schopná komplexně se o ně postarat: nakrmit je, napojit, provést nezbytné ošetření a také v případě nutnosti (ohrožení zvířete, posádky, letu...)

zvíře i utratit. Jelikož v Zoo Brno odpovídám za transporty zvířat, stal jsem se i průvodcem popisované zásilky až na místo určení v Zoo Colombo. Druhým členem posádky expedice Srí Lanka se stal jednatel televizní společnosti Petr Hajn, který dostal za úkol natočit o transportu videodokument. Minikonvoj poprvé zastavil v chovné stanici Dobřejev. Toto zařízení nedaleko Tábora v jižních Čechách je majetkem Zoo Praha, která tam drží chovné stádo koní Převalského a také sobů a losů. Ještě před setměním se nám podařilo naložit Granta, hřebce koně Převalského, bylo to zhruba v 15 hod. Následovala několik hodin trvající přestávka využitá k občerstvení a odpočinku posádky. V té době už ale oba hřebci, hlavně však „převalák“, tloukli kopyty do beden a chvílemi se zdálo, že se z nich hodlají vyštípat. V noci na úterý 23. 11. jsme vyjeli z Dobřejeva směrem na Frankfurt. Harmonogram přesunu se nám dařilo dodržovat, přestože počasí nám nebylo příliš nakloněno. Když jsem se cestou pokusil napojit Granta, rozdupal plastové umyvadlo s vodou – málem mi přitom ukopl ruku... A tak jsem byl v Plzni asi ve čtyři ráno nucen hledat supermarket, který by v tuto nelidskou hodinu měl otevřeno. Podařilo se a pokračovali jsme v cestě s několika novými náhradními plechovými i plastovými napajedly různých barev. Na letiště ve Frankfurtu jsme dorazili v úterý 23. 11. krátce před 14. hodinou, což byla doba, kdy jsme měli předat zásilku k celnímu odbavení. Časový plán první fáze transportu jsme tedy dodrželi. Po setkání s ředitelem speditérské společnosti, která nám transport pomohla uskutečnit, jsem začínal věřit, že zvířata opustí Evropu a dostanou se na místo určení. Šéf byl vstřícný a budil dojem německé preciznosti. Když jsem jej slyšel, jak hovoří s pracovníky letiště i Lufthansy, bylo mi jasné, že se s každým důvěrně zná. A když jsem se dozvěděl, kolik a jakých zvířat již se svými spolupracovníky pomáhal přepravit (včetně například osmi dospělých slonů afrických na palubě jednoho letadla), spadl mi ze srdce balvan. Odbavení zvířat i lidí jsme absolvovali bez zádrhelů, startovat se mělo

v 19.20. Ale my v tu dobu ještě seděli ve skladu Cargo poblíž letištní plochy i našeho letadla a čekali na nakládku. Nervozita znovu trochu narostla. Byli jsme však ujištěni, že brzy začneme zvířata nakládat a že s mírným zpožděním i odletíme. A vskutku: co nevidět nakládka začala; byla to pro mne překvapivě poměrně jednoduchá

a rychlá akce. Nákladní trojmotorový letoun Mc Donnell Douglas MD11 společnosti Lufthansa vzletl se zhruba tříčtvrtěhodinovým zpožděním, na palubě se nacházela také dvě nervózní zvířata a dva členové jejich doprovodu. Po ustálení letu jsme mohli opustit sedadla a zvířata zkontrolovat. Pokus o napojení koně Převalského skončil

jako už několikrát nezdarem. Jen stěží jsem zachránil lavor a svoje ruce. Ještě štěstí, že oba hřebci přijímali potravu a že spolu se senem žrali dobře i mrkev a jablka, což Grantovi pomáhalo alespoň zčásti doplnit obsah vody v organismu. Hřelec zebry Chapmanovy pil vcelku dobře, kladný příklad však Granta nijak neovlivnil. Po desáté hodině večerní zbyla chvíle i na posádku a doprovod, a tak jsme něco pojedli a seznámili se s kapitánem i druhým pilotem. Oba byli velmi přátelští a nechali nás volně se pohybovat v letadle včetně kokpitu. Zhruba hodinu po půlnoci ve středu 24. 11. jsme se snesli na letiště v Dubaji ve Spojených arabských emirátech. Letištní personál doplnil palivo do letounu, vyměnila se posádka a také téměř celý náklad. Po půlhodinovém pobytu v Dubaji jsem si všiml, že vyložili i naše zvířata. Přitom, jak koníci mizeli kdesi na konci rozlehlé plochy, hladina adrenalinu v mé krvi opět stoupla, naštěstí zbytečně: naši zásilku vyložili pouze kvůli nové sestavě v nákladním prostoru, a tak se zvířata brzy vrátila na známou palubu. S čerstvou, opět velmi sympatickou posádkou pokračoval let z Dubaje po asi hodině a půl od mezipřistání. Po chvíli jsme zažili nejhezčí okamžik letu do Colomba: dostali jsme se nad hory Ománu a v dálce nad Arabským mořem začalo vycházet slunce. Z kokpitu to byl nezapomenutelný pohled a stejně silný zážitek. Zanedlouho jsme se přiblížili k jižní Indii, kde už na nás čekal ostrov Srí Lanka. Končila druhá, téměř bezesná noc na cestách, únava se hlásila a narůstala... Na mezinárodním letišti v Colombu jsme přistáli v pravé poledne ve středu 24. 11. 2004. Po dlouhém letu na jihovýchod jsme si k středoevropskému času museli přičíst 5 hodin. Doma lidé právě vstávali. My bychom nejraději zalehli, o tom se nám však mohlo leda zdát. Bylo třeba vše vyložit, celně odbavit lidi i zvířata, požádat o pomoc kolegy ze Zoo Colombo. Po mírných zmatcích a několika telefonátech jsme se s nimi shledali. Společně jsme odjeli do prostor Cargo a celních skladů a začali odbavovat zvířata. Musel jsem mírně zabojovat: navštívil jsem vedoucí celníků a přesvědčil ji, aby mi umožnila zkontrolovat stav zvířat a napojit je. Hřebci již byli zjevně vyčerpaní. Mírně se třásli a hlavně Grant byl velmi zpoceny, neboť teplota v polootevřeném skladě byla téměř stejná jako venku, kde přesahovala 30 °C při více než devadesátiprocentní vzdušné vlhkosti. Hřelec zebry Chapmanovy měl tu výhodu, že na rozdíl od Granta během cesty přijímal tekutiny a také byl zvyklý na pobyt ve vytápěné stáji. Grant už byl tak žíznivý a vyčerpaný, že se poprvé během celé cesty napil, dokonce zvládl několik kbelíků vody najednou.

Vedoucí směny celníků mi pomohla také s vyřizováním náležitostí nejen v jejich kancelářích, ale i u veterinářů. Tradiční odbavovací martyrium přesto zabralo obligátní čtyři hodiny. Když jsme konečně vyjeli nákladňáčkem do Zoo Dehiwala v Colombu, byl jsem již z horka, nevyspání a veškerého organizování a úřadování tak zmožen, že jsem v autě usnul, a to i přes šílenný dopravní ruch, který v ulicích hlavního města Srí Lanky probíhal za téměř nepretržitého troubení všech jeho účastníků.

Probudila mne tropická bouře s rachotem hromů a září blesků, průtrž mračen a silný vítr neustávaly. A když jsme se těsně přiblížili k zoologické zahradě, nedalo se vylézt z auta, natož vykládat zvířata. Zkrátka – dorazili jsme v období dešťů. Naštěstí není toto období na Srí Lance nijak výrazné, prší třeba jen hodinu či dvě denně. Pocity jsem však měl více než smíšené, po tak dlouhé cestě bych zvířata už nejraději viděl ve výběhu. Jediným kladem bouře bylo, že se kuň a zebra trochu ochladili. Vykládka se posunula až do tmy, a tak jsme si na ni museli svítit světly aut. Bedny se zvířaty nosili pracovníci Národní Zoo Dehiwala jen tak bosí, v lepším případě v „žabkách“, trochu jsem se strchoval o jejich končetiny. Navíc se museli brodit potoky vody a bahna, které přinesla tropická bouře. Do nich jsme ostatně museli též vstoupit, jinak bychom

nemohli být u vykládání zvířat a u kontroly jejich stavu. Jako první se mohl v novém domově projít hřebec zebry. Když se po zhruba padesátihodinovém pobytu v bedně dostal do výběhu, všiml jsem si, že utrpěl, abych tak řekl, klasické zebří poranění: měl povrchové odřeniny pokožky nadočnicových oblouků. To je ovšem velmi lehké poranění – jiného jsem si nevšiml. Ve vedlejším výběhu vzrušeně pobíhala nastávající družka. Těžko však posoudit, co ji excitovalo více, zda noční akce s mnoha lidmi v její blízkosti, či příchod nového hřebce. Poté došlo i na koně Převalského. I ten vystoupil

bez potíží, i když se krátce předtím poněkud vyděsil, neboť ho málem převrátili i s bednou, protože přístup do výběhu byl komplikovaný. I jeho čekala v blízkém sousedství nová partnerka, která byla ještě vzrušenější než zebra. Myslím, že její vzrušení skutečně způsobil hřebec. On sám se o kobylu také zajímal a po chvíli začal žrát i pít, což je vždy známka toho, že zvíře není zcela vyčerpáno, že se alespoň částečně nachází ve stavu pohody. V tomto okamžiku se nám velmi ulevilo. Mohli jsme konstatovat, že první část transportu je úspěšně za

námi. Pak nás laskaví kolegové ze Zoo Colombo dopravili do hotelu, kde nás konečně čekala sprcha a postel. Na druhý den ráno jsme měli domluvenu návštěvu zoo a kontrolu zvířat. Musím se přiznat, že jsme se vstáváním před devátou měli opravdu potíže. Klidně bychom zůstali dva dny v posteli, ale to samozřejmě nebylo možné. Vše nám vynahradil pohled z okna či balkónu. Hotel totiž stál v podstatě na pláži a my jsme se mohli v přímém přenosu kochat vlnami Indického oceánu a kokosovými palmami. Národní zoologická zahrada na colombském předměstí Dehiwala nás přivítala prosluněným ránem, ale také takzvaným servisním dnem, který vždy připadá na třetí čtvrtek v měsíci. V tento den se provádí kompletní údržba, opravy a úklid. Viděli jsme mnoho desítek zaměstnanců zoo s různým náradím při práci na údržbě komunikací či ploch zeleně, při opravách klecí, výběhů atd. Nutno poznamenat, že místní lidé pracují dosti pilně a svědomitě, alespoň soudě z našich postřehů. Ještě více mne však překvapila jejich dochvilnost a smysl pro dodržení dohody. Pokud jsme se například domluvili, že na nás bude kdokoliv čekat dejme tomu v šest hodin ráno na recepci hotelu, mohli jsme si být jisti, že v 5.50 bude zvonit telefon z recepce, že jsme očekáváni. V zoo jsme nejdříve chtěli vidět, jak se daří zvířatům, která jsme tam dopravili. Jejich stav byl uspokojivý, i když jisté stopy nervozity bylo ještě znát, a to překvapivě více u hřebce zebry Chapmanovy. Hřebec koně Převalského stál ve zděné polootevřené stáji a střídavě žral a pozoroval klisnu, která na něho byla tak zvědavá, že v noci zborčila pletivový plot oddělující její část výběhu od části hřebcovy. Dále jsme byli zvědaví na levharty, především na ty, které jsme si měli odvézt do Brna. Vybraný pár byl již nějakou dobu oddělen v prostorách veterinární nemocnice, kam nemá veřejnost přístup. První setkání přineslo určité rozpaky – samice byla totiž dosti malého vzrůstu. Zčásti se to dalo vysvětlit jejím umělým „dochováním“, a to nejprve u nálezců tohoto sirotka z džungle Srí Lanky, a poté přímo v Zoo Colombo. Podle srílanských kolegů jsou všechna zvířata v tamní přírodě menšího vzrůstu, obzvláště v oblasti nálezu této samičky. Levharti, které jsme viděli v zoo za chvíli, byli opravdu všichni o něco drobnější než jedinci známí z evropských zahrad, ale přesto samice Ruwani byla opravdu velmi drobná. Samec Maga byl přeci jen robustnější, i když velikosti samců dříve chovaných v Brně taktéž nedosahoval. Maga se narodil v Zoo Colombo, ale jeho předci pocházeli z divočiny Srí Lanky a do zajetí se dostali podobně jako Ruwani. V zoo jsme viděli i mladšího Magova bratra, který se narodil v roce 2004, a potom i jejich rodiče. Matka byla znovu v poměrně pokročilém stadiu gravidity. Zvláštností chovu šelem v Dehiwale je, že tam drží pár pohromadě až do okamžiku porodu, a teprve potom na čas oddělí samici s mládětem od samce. Do Zoo Colombo se stále dostává řada sirotek nalezených v přírodě, nejenom levhartů. Lidé přinášejí mnoho druhů ptáků a hlavně plazů, z nichž mnozí jsou srílanskými endemity, popřípadě se jedná o ostrovní poddruh či populaci. Fauna Srí Lanky tvoří podstatnou část expozic Zoo Colombo, ale můžeme zde vidět zvířata z celého světa vyjma arktických oblastí. Dopoledne uběhlo v zoo rychle a mírně hektická návštěva Srí Lanky pokračovala odjezdem do Colomba. Tam bylo nutno kontaktovat zástupce Českých aerolinií, neboť jsme museli domluvit zpáteční let. Než jsme ale vše objednali a vyřídili, nastala tma. Čtvrtek 25. 11. 2004 byl za námi. Na pátek 26. 11. dopoledne jsme si domluvili návštěvu Chovné stanice slonů,

kteřá je umístěna v Pinnawale, asi 130 km severovýchodně od Colomba, a je součástí Národní zoologické zahrady. V současnosti je to největší chovatelské zařízení pro slony na světě a ubytovává na 70 slonů cejlonských (*Elaphas maximus maximus*) různého věku. Stanice se stala dodavatelem slonů pro ceremoniální účely při chrámech (hlavně buddhistických), její odchovanci nacházejí uplatnění jako pracovní zvířata a začínají se též formovat do rodinných skupin, které se připravují na přechod k životu v divočině. Ze stanice se časem stala atrakce, kterou dennodenně zhlédnou tisíce turistů z celého světa. Cesta do Pinnawaly začala v pátek 26. 11. v 6 hodin ráno. Před hotelem jsme nasedli do pronajatého automobilu s řidičem. Nejprve se mi tento způsob cestování jevil jako přílišný luxus, ale posléze se ukázal být nezbytným nejen pro naši orientaci a úsporu času, ale, zdá se, i pro holé přežití. Řídit vůz jedoucí po Srí Lance je pro Evropana v podstatě nemyslitelné, neboť se všichni neustále předjíždějí, přitom neblinkají, zato stále troubí. Také nikdo nebrzdí a vždy se spoléhá na to, že mu někdo uhně, nebo že se někam vejde. V tomto chaosu se volně pohybují krávy, toulaví psi, lidé, kola, rikši... Po příjezdu jsme nejprve popili trochu cejlonského čaje. Když jsme se dozvěděli, že lidé z vedení stanice asistují u jedné ze slonic, která se právě chystá rodit, spěchali jsme na místo, kde jsme opravdu našli personál i nastávající rodičku. Byla to již několikrát násobná matka ve stáří kolem 60 let, takže existovaly obavy o zdárný průběh porodu a o zdraví matky i slůněte. Sledovali jsme příznaky porodních bolestí a pozorovali prasknutí plodových obalů a únik plodové vody. Poté se slonice zklidnila a my se začali věnovat ostatním zvířatům a další prohlídce stanice, nepředpokládali jsme, že za chvíli proběhne i fáze vypuzovací a že slůně spatří světlo světa již v nejbližších minutách. V dalších okamžicích jsme se stali svědky majestátní podívané. Obrovské stádo slonů se přemísťovalo k nedaleké řece. Břehy byly obleženy turisty ze všech koutů světa, kteří čekali na koupel největšího stáda slonů, žijícího v zajetí. Koupel slonů jsme sice viděli i my a to to opravdu silný zážitek, zato jsme přišli o ještě větší raritu, a to o narození slůněte. Když jsme se vrátili k matce, bylo už mládě na světě. Po návratu do Colomba jsme se opět přesvědčili o tom, jak důsledně ctí obyvatelé Srí Lanky dohodu. Když jsme v šíleném provozu dorazili do zoo s mírným zpožděním, samec Maga byl již na autě. Sinhálci začali s nakládkou podle plánu – přesně v 17 hodin. Sledovali jsme tedy nakládání samice Ruwani. Ta, ač na lidi zvyklá, nechtěla zcela dobrovolně vlézt do transportní bedny, a tak jí zaměstnanci zoo „pomáhali“ různými dráty a klacky a pokřiky v sinhálštině. Nepoužívali hrubého násilí, přesto byl uvedený postup mírně nestandardní. Netrvalo to dlouho a samice do bedny vlezla. Pak museli levharti – podobně jako před několika dny v Česku koně – několik hodin čekat na korbě; na cestu k mezinárodnímu letišti v Colombu bylo ještě brzy. Levharti s doprovodem vyrazili na letiště hodinu po půlnoci v sobotu 27. 11. 2004. Zásilku bylo třeba přistavit k odbavení do 3.00 hod., letoun ČSA startoval v 8.25. Po odbavení osob, zavazadel a hlavně zvířat a dalších formalitách se ve stanovenou dobu odlepilo letadlo od země a my se ocitli na zpáteční cestě. Let osobním letadlem do Evropy byl mnohem méně pohodlný než cestování na Srí Lanku s Lufthansou. S ní jsme nezažívali fronty před WC, měli jsme mnohem větší možnost pohybu. Nyní jsme nemohli ani do kokpitu, ani ke zvířatům do zavazadlového prostoru. Naštěstí se přeprava kočkovitých šelem nedá svou náročností přirovnat k transportu lichokopytníků. Na ruzyňskou ranvej jsme dosedli asi o půl hodiny později oproti letovému řádu. Bylo 16 hodin, sobota 27. 11. Na letišti už čekalo auto z brněnské zoo, aby mohlo převzít vzácný náklad. Celní odbavení proběhlo standardně, to znamená, že jsme mohli z Ruzyně do Brna vyrazit až ve 20 hodin. Do zoo jsme se dostali krátce před půlnocí, levharty jsme ihned vyložili do vnitřních ubikací v jejich pavilonu. Rád bych se ještě zmínil o tom, že popisovaná výměna zvířat by se měla stát začátkem širší a dlouhodobější spolupráce Zoo Brno a nejspíše i celé Unie českých a slovenských zoo s Národní zoologickou zahradou v Colombu. Podařilo se již domluvit další výměnu, kdy by do Colomba měly putovat dvě samice klokana rudokrkeho (*Macropus rufogriseus*) a pár labutí černých (*Cygnus atratus*) a opačným směrem pár veverek ratůf cejlonských (*Ratufa macroura*) a pár koček rybářských (*Prionailurus viverrinus*). Colombo už dokonce pro brněnský chov rezervovalo další volnou nepříbuznou samici levharta cejlonského. Doufáme, že po obří katastrofě v jihovýchodní Asii naleznou zaměstnanci tamní zoo opět chuť a vůli pokračovat v práci a že se nejen oni, ale také ostatní obyvatelé regionu vypořádají se strašlivými následky tragédie co nejlépe a co nejdříve. My všichni jsme v těchto chvílích v duchu s nimi a přejeme jim sílu, vytrvalost a zdar v jejich úsilí.

Ing. Daniel Zeller, PhD.

Fotografie k článku: (v pořadí shora dolů)

*Brigádier H. A. N. T. Perera, ředitel Národní zoo Dehiwala v Colombu na Srí Lance
(Foto: Petr Hajn)*

*Nákladní letoun společnosti Lufthansa přijímá na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem
zásilku zvířat ze Zoo Brno (Foto: Daniel Zeller)*

*Nákladní letoun společnosti Lufthansa přijímá na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem
zásilku zvířat ze Zoo Brno (Foto: Daniel Zeller)*

*Celníci na letišti v Colombu u beden s koněm Převalského a zebrou (Foto: Daniel
Zeller)*

*Nakládání beden se zvířaty na korbu nákladního vozu na letišti v Colombu (Foto:
Daniel Zeller)*

Levharti v Zoo Colombo (Foto: Petr Hajn)

Levharti v Zoo Colombo (Foto: Petr Hajn)